

Meglévő és működő modellprogramok, valamint az iskolai szexedukációs események értékelése

Az ifjúság biztonságos szexuális életre nevelése

Fábián Róbert–Dr. Simich Rita

Országos Egészségfejlesztési Intézet

Ha a veszélyek felsorolását teljessé kívánjuk tenni, akkor a házasságra, a párkapcsolatra való felkészültség hiányosságai mellett a társadalmi eredetű okokat is ide kell sorolnunk. A legújabb időkben folyamatosan csökken a házasságok száma, egyre többen választják az együttélést, ugyanakkor a válások száma évente csaknem fele a házasságkötések számának, jelezve az elhamarkodott, felkészületlenül kötött kapcsolatokat. Az első gyermek vállalása egyre későbbre tolódik, a nők ma már átlagosan 28 éves korukban szülik meg első gyermeküket – ezzel kényszerpályára kerülnek, s egyik vagy maximálisan két gyerek felnevelését vállalják, ami nem elegendő a népesség számának fennmaradásához sem. Ez utóbbi jelenség magyarázata meghaladja a szexuális nevelés hiányának témakörét – komplexebb társadalmi, gazdasági okokra vezethető vissza, de elemeiben hordozza annak szerepét is.

Végeredményben a szexuális kulturáltság mindhárom fő területén (ismeretek, attitűdök és viselkedés) bajok vannak: hiányok, bizonytalanság és értékválság figyelhető meg. Mindez sürgős gyógyító és nevelő beavatkozásokat tesz szükségessé. Czeizel Endre 1998-ban, könyvének megjelenése kapcsán nyilatkozta: „Ha minden középiskolában bevezetnék a családi életre felkészítő tananyagot, az abortuszok száma 90%-kal csökkenthető lenne”. A könyve „az egészségmegőrzés és egészségfejlesztés témakörének olyan rendkívül fontos, ugyanakkor nehéz és kényes területét tárgyalja, amely a hazai oktatásból eddig szinte teljességgel hiányzott” – írják a szerkesztők a könyv fedőlapján.

A szexuális nevelés, a szükséges információk megszerzésének színterei közül meghatározónak tekinthetjük a családi környezetet, a szülők szerepét, akiket igen sok esetben felkészületlenség, alkalmatlanság és háritó magatartás jellemez. A következményeket láthatjuk, érzékelhetjük a fenti tényekből és szakértői megállapításokból. A családok nevelési elveibe beavatkozni szinte reménytelen vállalkozás, akár több nemzedéken át is öröklődik a káros gyakorlat. Az oktatási intézményekben folyó tevékenység elemzése, s az eredmények mellett a hiányosságok, a fehér foltok feltárása viszont megteremtheti a sikeresebb beavatkozás esélyét és alapját. E munkafolyamat fontos állomása mindannak az áttekintése, ami ma az általános és középiskolákban történik szexedukáció, vagy bővebb értelemben: a párkapcsolathoz, a családi élethez, a gyermekvállaláshoz szükséges készségek és képességek kialakítása, a fiatalok életkorának és fejlettségnek megfelelő ismeretek, információk eljuttatása címén.